

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร
การจัดการความรู้
เรื่อง เทคนิคการสืบสวนสอบสวน
กรณีการหลีกเลี่ยงภาษีอากรเกี่ยวกับค่าสิทธิ (ROYALTY)

คณะอนุทำงานด้านการจัดการความรู้กรมสอบสวนคดีพิเศษ
องค์ความรู้ที่ ๑
กองคดีภาษีอากร

กรมสอบสวนคดีพิเศษ
ประจำปี พ.ศ. ๒๕๖๒

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

เพื่อให้เป็นตามเจตนารมณ์ของพระราชกฤษฎีกาว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. ๒๕๔๖ หมวด ๓ ของมาตรา ๑๑ ซึ่งได้กล่าวถึง “ความรู้และองค์การแห่งการเรียนรู้” ของหน่วยงานภาครัฐ ดังนี้ “กำหนดให้ส่วนราชการมีหน้าที่พัฒนาความรู้ในส่วนราชการ เพื่อให้มีลักษณะเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้อย่างสม่ำเสมอ โดยต้องรับรู้ข้อมูลข่าวสารและสามารถประมวลผลความรู้ในด้านต่าง ๆ เพื่อนำมาประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติราชการได้อย่างถูกต้อง รวดเร็ว และเหมาะสมกับสถานการณ์ รวมทั้งส่งเสริมและพัฒนาความรู้ ความสามารถ สร้างวิสัยทัศน์และปรับเปลี่ยนทัศนคติของข้าราชการในสังกัดให้เป็นบุคลากรที่มีประสิทธิภาพและมีการเรียนรู้ร่วมกัน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติราชการและเพื่อให้สอดคล้องกับการบริหารราชการให้เกิดผลสัมฤทธิ์” รวมทั้งให้สอดคล้องกับเกณฑ์คุณภาพการบริหารจัดการภาครัฐ (Public Management Quality Award : PMQA) ซึ่งมุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการบริหารภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาล (GOOD GOVERNANCE) เพื่อให้เกิดการบริหารราชการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลอันจะทำให้ประชาชนเกิดความมั่นใจ ศรัทธาและไว้วางใจในการบริหารงานภาครัฐ กรมสอบสวนคดีพิเศษตระหนักถึงความสำคัญตามเจตนารมณ์ดังกล่าวข้างต้น จึงได้มีคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ ๑๗๘๕/๒๕๖๑ เรื่อง แต่งตั้งที่ปรึกษา/ผู้บริหารสูงสุดด้านการจัดการความรู้และคณะทำงานด้านการจัดการความรู้กรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ และมีมติเลือกองค์ความรู้ที่จำเป็นต่อการปฏิบัติราชการและสอดคล้องกับประเด็นยุทธศาสตร์ของกรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ กองคดีภาษีอากร ได้รับมอบหมายให้ดำเนินการจัดการความรู้ตามประเด็นยุทธศาสตร์ที่ ๑ พัฒนาระบบการสืบสวนสอบสวนที่มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล องค์ความรู้ที่ ๑ เรื่อง เทคนิคการสืบสวนสอบสวนกรณีการหลีกเลี่ยงภาษีอากรเกี่ยวกับค่าสิทธิ (Royalty) ตามคำสั่งกรมสอบสวนคดีพิเศษที่ ๓๔๑/๒๕๖๒ เรื่อง ยกเลิกและแต่งตั้งคณะอนุทำงานด้านการจัดการความรู้กรมสอบสวนคดีพิเศษ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒

องค์ความรู้ที่ ๑ เรื่อง เทคนิคการสืบสวนสอบสวนกรณีการหลีกเลี่ยงภาษีอากรเกี่ยวกับค่าสิทธิ (Royalty) ตามกฎหมายศุลกากร โดยเลือกอุตสาหกรรมยานยนต์เป็นกรณีตัวอย่างของการจัดการความรู้ครั้งนี้ มีวิธีการศึกษา คือ ศึกษาหลักการสาระสำคัญของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับค่าสิทธิ และหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไขในการใช้และการกำหนดราคาศุลกากรตามระบบราคาเกตต์ (GATT Valuation) เพื่อเป็นฐานในการคำนวณภาษีอากรสำหรับการนำเข้าสินค้าจากต่างประเทศ ศึกษาบทความที่เกี่ยวกับค่าสิทธิ และการคิดค้นนวัตกรรมที่นำมาใช้ในการประมวลผลข้อมูลการชำระอากรในส่วนของการจ่ายค่าสิทธิ (Royalty) ให้กับบริษัทแม่ที่อยู่ต่างประเทศ ของบริษัทกรณีตัวอย่างที่ศึกษา ตลอดจนศึกษาสภาพปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะในการดำเนินคดีภาษีอากร ความผิดฐานสำแดงเท็จและหลีกเลี่ยงภาษีอากรค่าสิทธิ (Royalty) ตามกฎหมายศุลกากร เพื่อเป็นแนวทางให้กับพนักงานสอบสวนคดีพิเศษใช้ในการดำเนินคดีภาษีอากรได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

จากการวิเคราะห์ถึงสภาพปัญหา อุปสรรคในการดำเนินคดีภาษีอากร ความผิดฐาน
สำแดงเท็จหลีกเลี่ยงภาษีอากรค่าสิทธิ (Royalty) กรณีตัวอย่าง บริษัทเป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรม
ยานยนต์ประกอบกิจการเกี่ยวกับการผลิต นำเข้าและจำหน่ายรถยนต์ นำเข้าและจำหน่ายอะไหล่
และชิ้นส่วนรถยนต์ พบว่า

๑. บริษัทเป็นผู้ประกอบอุตสาหกรรมยานยนต์ จัดทะเบียนนิติบุคคล เป็นผู้ประกอบการ
ในประเทศ มีข้อผูกพันตามสัญญาได้รับความช่วยเหลือทางเทคนิค (Technical Assistance
Agreement เรียกว่า สัญญา TA) จากบริษัทแม่ในต่างประเทศ โดยสัญญาได้กำหนดเงื่อนไขการ
ชำระค่าสิทธิไว้อย่างชัดเจนระหว่างบริษัทในประเทศไทย และบริษัทแม่ในต่างประเทศ กรณีนำ
ชิ้นส่วนมาประกอบเป็นรถยนต์ ชนิด แบบ และรุ่นตามการออกแบบที่บริษัทแม่กำหนดเท่านั้น ซึ่ง
บริษัทในประเทศไทยต้องจ่ายค่าสิทธิหรือเงินค่าตอบแทนเมื่อบริษัทมีการนำเข้าชิ้นส่วนประกอบและ
อุปกรณ์ประกอบรถยนต์เพื่อนำมาประกอบหรือผลิตเป็นรถยนต์สำเร็จรูปสำหรับส่งออก
ต่างประเทศและจำหน่ายภายในประเทศ “ค่าสิทธิ” ที่บริษัทจ่ายให้บริษัทแม่ในต่างประเทศจะถือเป็น
ต้นทุนชิ้นส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบรถยนต์ที่นำเข้า ซึ่งจะต้องนำมาเป็นส่วนหนึ่งของ
ราคาตุลการ และต้องนำมาประเมินเพื่อเสียภาษีอากรสำหรับของที่นำเข้า บริษัทได้กระทำการทุจริต
หลีกเลี่ยงอากรโดยมีเจตนาไม่นำค่าสิทธิ (Royalty) มารวมในราคาสินค้าที่นำเข้าเพื่อคำนวณอากร
และชำระอากรต่อกรมตุลการ ประกอบกับกฎหมายตุลการให้อำนาจแก่อธิบดีกรมตุลการและ
คณะกรรมการที่จะเปรียบเทียบ ประจักษ์คดีในชั้นตุลการได้ เพื่อให้คดีเสร็จสิ้นโดยเร็ว
โดยไม่ต้องฟ้องร้องเป็นคดีอาญาต่อศาล บริษัทจึงไม่ได้เกรงกลัวต่อการกระทำความผิดแต่อย่างใด
(กล่าวโดยรายละเอียดในกรณีศึกษา ส่วนที่ ๒ ของรายงานการจัดการความรู้ฉบับนี้)

๒. พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแต่ละคนมีองค์ความรู้กฎหมายตุลการ เรื่องหลักเกณฑ์
วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้และการกำหนดราคาตุลการตามระบบราคาเกณฑ์ (GATT Valuation)
เพื่อเชื่อมโยงกับความผิดฐานสำแดงเท็จหลีกเลี่ยงภาษีอากร ไม่เท่าเทียมกันพนักงาน
สอบสวนคดีพิเศษแต่ละคนมีมุมมองที่แตกต่างกันออกไป ส่งผลกระทบต่อการดำเนินคดีไม่เป็นไปตาม
ระยะเวลาที่กำหนด

๓. การรวบรวมพยานหลักฐานและการตรวจสอบเอกสารที่ได้มาจากหน่วยจัดเก็บภาษี
อากรทั้ง ๓ หน่วย และจากธนาคาร มีความยุ่งยากเนื่องจากเอกสารมีปริมาณจำนวนมากต้องใช้
ความรู้เฉพาะทางในด้านการเงินและการบัญชี ทำความเข้าใจในรูปแบบฟอร์มต่าง ๆ เพื่อให้สามารถ
เชื่อมโยงข้อมูลการชำระภาษีอากรเกี่ยวกับค่าสิทธิของหน่วยจัดเก็บภาษีอากรทั้ง ๓ หน่วย การจัดเก็บ
ข้อมูล การคำนวณข้อมูลในรูปแบบตาราง มีทั้งที่จัดเก็บในรูปแบบของข้อความตัวอักษรและข้อมูลตัวเลข
ข้อมูลแต่ละชุดที่จัดเก็บมีความหลากหลายและความแตกต่างกัน ต้องใช้ระยะเวลาในการบันทึกข้อมูล
ดังกล่าวลงในระบบคอมพิวเตอร์ซึ่งอาจเกิดความผิดพลาดเนื่องจากการพิมพ์ผิดหรือเข้าใจผิด

คณะอนุทำงานด้านการจัดการความรู้กรมสอบสวนคดีพิเศษ องค์ความรู้ที่ ๑ ได้เสนอ
แนวทางการแก้ไขปัญหาคืออุปสรรคในการดำเนินคดีภาษีอากร ความผิดฐานสำแดงเท็จหลีกเลี่ยงภาษี
อากรค่าสิทธิ (Royalty) ดังนี้

๑. รัฐโดยหน่วยงานระดับกรมที่มีหน้าที่ในการจัดเก็บภาษีอากรทั้ง ๓ หน่วย คือ กรมศุลกากร กรมสรรพากร และกรมสรรพสามิต ควรจัดเวทีเสวนาร่วมกันระหว่าง ผู้ประกอบการ หน่วยจัดเก็บภาษีอากร กรมสอบสวนคดีพิเศษ และสำนักงานคดีพิเศษ-สำนักงานอัยการสูงสุด เพื่อให้ผู้ประกอบการมีความเข้าใจโครงสร้างภาษีอากรของธุรกิจแต่ละประเภท และเข้าใจแนวปฏิบัติในการเสียภาษีอากรที่ถูกต้องให้กับรัฐ ตลอดจนกระบวนการดำเนินคดีสำหรับผู้ประกอบการที่มีพฤติการณ์หลีกเลี่ยงภาษีอากรหรือหลบหลีกภาษีอากร และบทลงโทษ หามาตรการจูงใจทำให้ผู้มีหน้าที่ในการเสียภาษีอากรมีความสนใจที่จะเสียภาษีอากรให้แก่รัฐ กำหนดโครงสร้างในการเสียภาษีอากรจะต้องไม่สลับซับซ้อน ต้องมีความสะดวกและคล่องตัว และต้องไม่มีภาระภาษีที่จัดเก็บซ้ำซ้อนกันระหว่างหน่วยจัดเก็บทั้ง ๓ หน่วย มีรางวัลให้แก่ผู้ประกอบการที่มีการเสียภาษีอากรที่ถูกต้องเป็นที่เชิดชูในสังคม และมีบทลงโทษสำหรับผู้ประกอบการที่หลบหลีกภาษีอากร เพื่อเป็นมาตรการในการป้องกันและปราบปรามการหลบหลีกภาษีอากรของประเทศ

๒. ปัญหาที่พนักงานสอบสวนคดีพิเศษแต่ละคนมีองค์ความรู้ในข้อกำหนดศุลกากรและระเบียบ หลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดราคาศุลกากร ตามระบบราคาแเกตต์ (GATT Valuation) ไม่เท่าเทียมกัน แนวทางการแก้ไขปัญหาใช้วิธีการ “พี่สอนน้อง” (Coaching) โดยบุคลากรของกองคดีภาษีอากร ที่มีความรอบรู้ ความเชี่ยวชาญและประสบการณ์ในข้อกำหนดดังกล่าวมาถ่ายทอดองค์ความรู้ และแลกเปลี่ยนประสบการณ์แบบพี่สอนน้องให้เกิดการเรียนรู้อย่างเป็นระบบและต่อเนื่องซึ่งจะช่วยเพิ่มพูนทักษะและสมรรถนะที่จำเป็นในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น แต่อย่างไรก็ตาม พนักงานสอบสวนคดีพิเศษเองก็ต้องศึกษาหาความรู้ในบทบัญญัติของกฎหมาย ระเบียบคำสั่ง กฎข้อบังคับ เฉพาะด้านที่เกี่ยวข้อง และมีความสนใจหาข้อมูลข่าวสารในส่วนที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ถูกดำเนินคดีภาษีอากร ตลอดจนหาความรู้ในศาสตร์สาขาอื่นๆ และรู้จักการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยเข้ามาช่วยในการปฏิบัติงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานช่วยให้ทำงานได้เร็วขึ้น

๓. ปัญหาการรวบรวมพยานหลักฐานและการตรวจสอบเอกสารมีความยุ่งยาก คณะอนุทำงานด้านการจัดการความรู้กรมสอบสวนคดีพิเศษ องค์ความรู้ที่ ๑ กองคดีภาษีอากร ได้คิดนวัตกรรมโดยนำโปรแกรม Microsoft Access มาใช้สำหรับการประมวลผลข้อมูลการจัดเก็บภาษีอากรของทั้ง ๓ หน่วย ซึ่งจะทำให้การเชื่อมโยงข้อมูลที่มีอยู่เดิมในระบบ Excel ทำให้สามารถประมวลผลได้อย่างรวดเร็วโดยไม่ต้องกังวลกับความซับซ้อนของฐานข้อมูลที่มีปริมาณจำนวนมาก การค้นหาข้อมูลสะดวกรวดเร็วขึ้น และสามารถกำหนดรูปแบบรายงานประมวลผลได้หลากหลายที่มีมุมมองต่าง ๆ กันโดยใช้ฐานข้อมูลชุดเดียวกันและสามารถเชื่อมต่อกับระบบฐานข้อมูลการเสียภาษีอากรของหน่วยจัดเก็บทั้ง ๓ หน่วยได้ นำมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินคดีภาษีอากร จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ทำงานได้ง่ายขึ้น และเร็วขึ้น และมีแนวคิดที่จะนำข้อมูลการคำนวณอากรสำหรับชิ้นส่วนประกอบและอุปกรณ์ประกอบรถยนต์ จากโปรแกรม Access ที่ใช้ในการจัดการฐานข้อมูลการเสียภาษีอากรในส่วนของค่าสิทธิ (Royalty) ของบริษัท มาเชื่อมโยงกับข้อมูลในระบบคลังข้อมูลด้านการปฏิบัติงานของกรมสอบสวนคดีพิเศษ (Data Warehouse) เพื่อนำไปประยุกต์ใช้กับคดีที่มีปัญหาเรื่องค่าสิทธิเข้ามาเกี่ยวข้อง โดยมีแนวคิดที่จะพัฒนาต่อยอด หาเครื่องมือในการสร้าง

โมบายแอปพลิเคชัน (Mobile Application) หรือเรียกว่า App (แอป) โปรแกรมที่ออกแบบมาสำหรับ Mobile (โมบาย) Tablet (แท็บเล็ต) หรืออุปกรณ์เคลื่อนที่ สำหรับใช้ตรวจสอบข้อมูลการชำระภาษีอากรของกลุ่มธุรกิจต่าง ๆ ที่มีค่าสถิติเข้ามาเกี่ยวข้อง เพื่อช่วยให้พนักงานสอบสวนคดีพิเศษมีความคล่องตัวในการปฏิบัติงานสืบสวนสอบสวน สามารถทำงานได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ส่งผลทำให้การดำเนินคดีภาษีอากรมีความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น อีกทั้งเป็นการเฝ้าระวัง ป้องกันและปราบปรามการกระทำความผิดเกี่ยวกับคดีภาษีอากรซึ่งเป็นไปตามพันธกิจของกรมสอบสวนคดีพิเศษในการป้องกัน ปราบปราม สืบสวนสอบสวนการดำเนินคดีพิเศษอย่างมีประสิทธิภาพด้วยความเป็นธรรม